

همگانی نبودن شناخت نبوت از طریق شهود عرفانی

شهود عرفانی، دارای مراتبی است که مرحله عالی آن بسیار محدود است و جز برای اوحیدی از مردم، میسر و ممکن نیست...

شهود عرفانی، دارای مراتبی است که مرحله عالی آن بسیار محدود است و جز برای اوحیدی از مردم، میسر و ممکن نیست؛ زیرا این راه، فردی را می‌طلبد که آنچه پیامبران می‌بینند و می‌شنوند او نیز ببیند و بشنود؛ یعنی امر نبوت، به شکل علم حضوری برای او به منصفه کشف و شهود برسد و دیگر، نیازی به داده‌های عقلانی نداشته باشد؛ نظیر آنچه درباره حضرت علی بن ابی‌طالب (علیه‌السلام) رسیده است که رسول اکرم (صلي الله عليه و آله و سلم) درباره او فرمود: *إِنَّكَ تَسْمَعُ مَا أَسْمَعُ وَ تَرَى مَا أَرَى إِلَّا أَنْكَ لَسْتَ بِنَبِيٍّ وَ لَكِنَّكَ لَوْزِيرٍ وَ أَنْكَ لَعَلِي خَيْرٌ (1)*؛ ای علی (علیه‌السلام)! تو می‌شنوی آنچه را من می‌شنوم، و تو می‌بینی آنچه را من می‌بینم، جز آن که تو پیامبر نیستی؛ لیکن وزیری و بر خیری.

مرحله متوسط شهود عرفانی، آن است که کسی متن نبوت پیامبر را مشاهده کند که در این حال، هیچ تردیدی برای شاهد حاصل نخواهد شد. مرحله نازل شهود، آن است که عارف متشروع در اثر شهود مکرر معارف الهی به سنخ ضعیف شهود انبیا بار یابد که در این حال، به صحت دعوی پیامبر،طمأنینه حاصل می‌شود؛ هرچند متمم آن نیازمند به تبیین عقلی است. حاصل آن که راه شهود عرفانی برای بیش‌تر مردم بسته است. لذا، غالباً بدان مقام نرسیدند و نمی‌رسند. همچنین میزان تشخیص کشف صحیح از غیر صحیح، برای غیر معصوم، تنها عقل برهانی است؛ چنان که معیار صحت دلیل نقلی نیز عقل قطعی است. بنابراین، بهترین راه شناخت پیامبر، عقل و خرد است.

گفتنی است: اگر راه شهود برای انسان کامل معصوم حاصل شود، نیازی به معیار عقلی نیست؛ نظیر آنچه برای حضرت امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) نسبت به نبوت رسول اکرم (صلي الله عليه و آله و سلم) رخ داده است؛ زیرا محدوده عصمت انسان کامل، منزله از شك و مبرای از ریب است. لذا، احتیاجی به سنجش ترازوی عقل نیست.

1. نهج البلاغه، خطبه 192.
وحي و نبوت، ص 32-33